

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

De erhvervshæmmede

Norsk besøg

Den 23.—24. november havde vor forening besøg af kammerater fra det norske krigsinvalides forbund for Oslo og omegn. Efter modtagelsen ved Oslo-båden blev nordmændene indlogeret på Hotel Codan.

Kl. 9,30 kørte 2 busser op foran hotellet for at køre nordmændene på indkøb i HB på Jagtvejen 223. Efter indkøbene var HV vært ved en lille frokost i cafeteriaet.

Kl. 17,30 var overborgmester Urban Hansen vært ved en banket på Københavns rådhus.

Kl. 18,30 kørte busserne nordmændene til 4. Maj-Kollegiet, hvor kontorchef Dige havde stillet kollegiets festsal til rådighed. Efter middagen, som var ualmindelig fin, kom Raquel Rastenni og underholdt os, akkompagneret af Skat Nørvig, og dette satte stemningen op i de helt store højder. Senere på aftenen, efter at forskellige havde talt, blev der lejlighed til en lille svingom. Kl. 24 afsluttede vi festen, trætte men lykkelige.

Søndag morgen var der kransenedlægning i Mindelunden og ved Hellegåndskirken ved den ukendte kz-fange.

Kl. 12 var der besøg på Frihedsmuseet, hvor der blev talt af museets leder, dr. phil. Åge Roussel. Efter talen var der omvisning.

Kl. 13 mødtes vi på Restaurant Grønningen til en frokost under kammeratlige former.

Kl. 17 tog vi afsked med vore norske kammerater.

Bestyrelsen vil gerne takke alle, som har været os behjælpelig med det store arrangement.

Med venlig hilsen

P. f. v.

Kai W. Petersen,

Guldbergshave 29, 2200 Kbhvn. N.

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Stiftet 1945

PROTEKTOR: HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE MARGARETHA

Henvendelser om hjælp i henhold til fondens fundats rettes til formanden, konsul Kaj V. Dahl, Horsens.

Henvendelser ang. feriehjemmet på Kegnæs rettes til skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV.

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bopiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlemmer.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2) nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, advokat Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Generalmajor F. B. Larsen, Smakkegårdsvej 17, Gentofte.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Sekretær: Skoleinspektør Johs. Fosmark, Frederiksborgvej 109, København NV. Skolen 10 54 21. Privat 10 41 28.

Den øvrige bestyrelse består af:

Skrædermester Jacob Brandt,
Ørnevej 63, NV.

Afd.chef, civilingeniør Mogens Dyre,
Gilbækhus, Gildbro pr. Nordborg.

Overpostbud E. Holger Grome,
Byvej, Maglebylille, Kastrup.

Bankfuldmægtig Olav Holst,
Bengtassevej 6, Hellerup.

Seminarierektor, cand. mag.
Paul Holt, Præstevangsvej 35,
8210 Aarhus V.

Direktør G. Jespersen, Herning.

Landsretssagfører Otto Jespersen,
Store Torv 16, Århus.

Arkitekt P. A. Johansen, Bernstorff-
lund allé 80, Charlottenlund.

Oberst K. Kjeldsen, Rollosvej 3,
Odense.

Tandteknikermester Leo Kæraa,
Banegårdspladsen, Århus.

Civiloverpolitibetjent S. Julsgård Lar-
sen, Boeslundvej 1, Brh.

Arkitekt Ove Ch. Lembcke, Brødre-
gade 192, Randers.

Aut. vand- og gasmester Johs. Loft,
de Mezasvej 18, Århus.

Førstelærer P. E. Mahler, Nr. Søby,
Fyn.

Dr. Børge Næsted, Store Torv 16-18,
Århus C.

Kontorchef O. Olesen, Leonorasvej 8,
Hasseri, Aalborg.

Landsretssagfører H. Rambusch,
Kongensgade 49, Esbjerg.

Sognepræst Poul Riis, Præstegården,
Herrestrædet, 4200 Slagelse.

Bladet PIGTRAAD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hjælpefond. Udkommer med 11 numre årligt.

Ved bestilling af abonnement benyttes girokonto nr. 780.

Annoncer.

Ekspedition, abonnements- og annonce-afdeling: Tagensvej 85 E, København N, TAgA 8502 (kontortid 10-12, lørdag lukket).

Ved indbetaling for annoncer benyttes girokonto nr. 55538.

Eventuelle fejl i besørgelsen af bladet rettes lettest og hurtigst ved henvendelse til udleveringspostkontoret.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Skoleinspektør Johs. Fosmark. (Medl. af Dansk Fagpresseforening), Frederiksborgvej 109, 2400 København NV. Skolen: 10 54 21. Privat: 10 41 28.

TRYKKERI

A/S Folketidendes Bogtrykkeri Ringsted

Næste nummer udkommer ca. 25. januar

INDHOLD:

Julebudet	191
Deporteret få døgn før juleaften	193
Julesalme	195
Julehilsen fra Buchenwald-klubben	195
5. maj-stipendier	195
Gendarmerne og loven om erstatninger	197
Dagbogsblade	199
Register 1968	207

JULEBUDET

Af pastor AAGE DAHL
— tidligere Neuengamme og Husum.

Vi taler gerne om det gamle julebud, det gamle juleevangelium, og dermed tænker man vel i reglen på Lucasevangeliet, 2, vers 1—14.

Det er jo for de fleste af os vævet ind i vor barndoms juleminder om alt det skønneste i vort hjem, som måske forlængst ved fars og mors død har lukket sine døre for os.

Der er lys og glæde over dette evangelium, en usigelig fred strømmer imod os derfor. Fred på jord, fryd på jord, Jesusbarnet blandt os bor!

Hver jul, når jeg tager min bibel frem og læser evangeliet op for os, der nu samles til fest, ser jeg os sidde sammen i fars studereværelse. „Far ta'r ned så tung en bog, med Gud han hvisker sammen, famler lidt ved spændets krog og lukker med et amen“. Jo, der var fred over hjemmets juleaften. Alt var idyl.

Om Lucasevangeliets jul gælder i sandhed Vilhelm Birkedals ord: Korset stod skjult mellem lov i det fjerne, så langt borte, at man slet ikke øjnede det, selv ikke Herodes' soldater i Bethlehem tænkte man på.

Ganske anderledes er det med Johannesevangeliets julebud, som det møder os i kap. 5, vers 1—14. Et barn forstår det ikke, det taler ikke så umiddelbart som Lucasevangeliet.

Men vi voksne, for os får det sin egen stærke tone. Alvor og glæde forenes i det. Jo ældre, jeg er blevet, jo stærkere taler det til mig. Ordet blev kød og boede iblandt os. Det skete julenat. Ordet, som taler om Guds kærlighed, om al hans nådegave, tog menneskeskikkelse for at være hos os.

I det skinnede lyset i mørket, ikke blot i julenattens mørke, men også i det mørke, som kan råde i et menneskesind, hvor sygdom og nød hersker, hvor død har været gæst.

Men verden kendte ikke ham, som var verdens lys. Det store tal sov trygt fra al herligheden. En lille flok hyrder så sære syner, hørte gennem natten englesange tone og priste Gud for det mærkelige, de havde oplevet.

Ja, så spæd var begyndelsen. Da år var gået hen, og dette barn som voksen mand trådte frem og forkyndte, at han var udsendt af Gud til menneskers frelse, forkastede folkets førere ham. Hovedhjørnesteinen i Herrens kirke vragedes af bygmestrene.

Men nu følger så den usigelige glæde: Så mange, som tog imod ham, gav han magt til at blive Guds børn, til at kende sig ikke under Guds dom, men under Guds nåde.

Da Johannes blev en meget gammel mand, skrev han dette evangelium, og da tilføjede han til sidst: Og vi så hans herlighed!

Så den i alt, hvad han øvede iblandt os og talte til os, så den i hans død, i hans opstandelse og himmelfart.

Det gælder endnu, at mange tager ikke imod ham. Men de, som modtager ham, erfarer, som hans apostelskare gjorde det, at når hjertet med varme om ordet slår arme, vor Frelser vi tager i favn, og også vi ser hans herlighed og vidner om den.

Amen!
Glædelig jull!

AAGE DAHL.

H. SVENDSEN
Slagtermester
Hovedgaden 16
Fakse Ladeplads

**NIELSEN &
RAUSCHENBERGER**
Lundtoftevej 7 - Lyngby

**DAGLIG FORBINDELSE
AALBORG—KØBENHAVN**
Vognmand Jens M. Jensen
Gasværksvej 10—12, Aalborg
Tlf. (08) 12 61 13 - (08) 16 06 13

J. OLANDER
Hurup

**ENGELSK
BEKLÆDNING
MAGASIN**
Østergade 1 - Aarhus

**HERREHUSET
ISAKSEN**
Faaborg 61 00 47
Odense 12 32 74

**LYNGBÆKS
BOGHANDEL**
Bredgade 13, Hurup, Thy

**HUMLEBÆK
ISENKRAM**
Ny Strandvej 46 - Humlebæk

**HOLLE's
KONDITIONER**
Algade 57 - Aalborg

ESTRID NIELSEN
Nørre-Aslev Kaffe- &
Theforretning
Nr. Alslev

VASEN
Lemvig

**SAMSO SPARE-
& LAANEKASSE**
Tranebjerg, Samsø

HERLUF STÆHR
Købmand
Brogade 7 - Køge

DITLEV IDORN
Gilleleje

EDDY JENSEN
Manufaktur
Vig

VEJLO's BOGTRYKKERI
Kordilsgade 38
Kalundborg

CARL RASMUSSEN A/S
Isenkram
Kordilsgade 16 - Kalundborg

P. HOVE
Thisted

**BINDSLEV HANDELS-
& LANDBOBANK**
Bindslev

K. J. RASMUSSEN
Auto
Ny Kastetvej 34 - Aalborg

A/S THEILS-POULSEN
Konfektionsfabrik
Odense

Deporteret få dage før juleaften

Skoleinspektør Johs. Kleberg, Fredericia,
former sin julehilsen som en skildring af 2 gange jul bag pigtråd
i Sachsenhausen ved Berlin.

Når jeg har fået lov til at skrive lidt til „Pigtråd“ her i julemåneden, er det vel naturligt, at det bliver nogle minder om julen for 25 år siden.

Julehilsen: I er nogle kvægkroppe, der skal opbevares her et stykke tid.

Julen 1943 var for mit vedkommende ikke præget af megen julestemning. Vi var ankommet til Sachsenhausenlejren nogle dage før og havde ved ankomsten fået at vide, at vi var nogle kvægkroppe, der skulle opbevares her et stykke tid, og nu var vi foreløbig anbragt i karantæneblokken, og vor eneste forbindelse med den øvrige lejr var straffekompaniet, som boede på den anden side af lejrgaden.

Vi så dem hver morgen stille med deres tunge oppakning og nye støvler, som de skulle træde til for SS-soldaterne under deres evindelige marcheren rundt på appelpladsen.

Rødkålssuppe juleaften.

Og så var det juleaften. Det eneste, der mindede derom, var juletræet på appelpladsen, som vi kunne skimte gennem gitteret. Julemiddagen havde også kun en anelse af jul, idet vi i stedet for den sædvanlige kålrabisuppe fik rødkålssuppe. Vi måtte spise i hold, og der var ikke tid til opvask, men så snart det ene hold havde slikket sin skål og ske tilbørligt ren, måtte det næste hold træde til, og skønt vi endnu knap havde vænnet os til denne usandsynlige mangel på hygiejne, så sørgede den nagende sult for, at rødkålssuppen blev spist.

Efter måltidet var der intet program, alle nyankomne var vi som en flok får bange, usikre og utrygge. Ingen kunne rigtig tage føringen og efter nogle forsøg på at synge en julesalme, gik de fleste i køjen.

Nordstjernen viste vej.

Forinden gik jeg udenfor i vinternatten og så op på julestjernen, der bekræftede, at det trods alt var jul, og på nordstjernen, der fortalte, at mange ki-

lometer i den retning sad mine kære og holdt jul under bedre materielle kår, men sikkert lige så bange og usikre ved tanken om min skæbne. De vidste jo endnu ikke engang, hvor jeg var.

Så var den jul forbi, og nytåret mærkede vi ikke noget til. Kun, når vi om aftenen så ind mod Berlin, kunne vi se bomber og antiluftskys, der sørgede for nytårsfyrværkeriet.

Og så lå der et nyt langt år foran os. Jeg var nu kommet på arbejde på Kommando Speer, og var kommet i blok sammen med mange brave nordmænd, som med deres større lejrerfaring i årets løb var mig til megen hjælp og opmuntring.

Og så var det jul igen — jul 1944. Skønt stedet var det samme, var det alligevel en helt anden jul. Vi var nu vænnet til lejrens rytme, og gennem appelpladsens højtaler og andre mere sikre kilder forstod vi, at fronterne fra øst og vest nu nærmede sig hinanden, at freden nærmede sig, og det havde tændt et nyt håb i vore sind, selvom usikkerheden om vor endelige skæbne i det sidste store kaos endnu virkede trykkende.

Juletræet tændt på galgebakken.

Men nu var det jul, og juletræet var atter tændt på Galgebakken. Jeg ved ikke, hvad lejrmiddagen stod på, for den var dirigeret til andre blokke, hvor sulten stadig nagede, og hvor den blev modtaget med taknemlighed, men da jeg om aftenen vendte hjem fra arbejde, var der i blokken arrangeret smørrebrødsborde. Danske, svenske og norske pakker havde leveret rugbrød, knækbrød, fladbrød, pølse, ost og marmelade. Portugiserpakker leverede ansjoser og amerikapakker og ægypterpakker supplerede vore tobaksbeholdninger, så det materielle var i orden. Skovarbejderne havde „hugget“ små grantræer i skoven, og ved at snøre grenene ind til stammen havde de kunnet få dem under tøjet og smuglet ind i lejren. Lys manglede heller ikke, hvor de så end var kommet fra.

Juleevangeliet blev forbudt.

Pladsen var trang, for da alle skulle spise på een gang, måtte vi sidde overskrævs på bænkerne med siden til bordet, men da vi jo ikke skulle spise med kniv og gaffel, gik det an, når vi bare havde én arm fri. Nordmændene havde bedt mig læse juleevangeliet, så mente de, at både danskere og nordmænd kunne forstå det; men da tiden var inde, kom en af de udstillede vagtposter og fortalte, at nu havde lejrkommandanten med stab netop begyndt en inspektionsrunde i lejren, og for at det ikke skulle bringe blokældste, der havde ansvaret for blokken, vanskeligheder, måtte vi efter nogen tids venten opgive det.

Det var en skuffelse, for det skulle dog have været aftenens højdepunkt. Nu måtte vi nøjes med at synge nogle julesalmer og nyde samværet. Vejen opad til julestjernen og nordstjernen var dog stadig åben, den havde tyskerne ikke kunnet stoppe for os, skønt de sikkert gerne havde villet, og mange tanker er sikkert også gået den vej.

Jeg vil gerne slutte denne artikel med en hilsen og tak til mine danske kammerater for et godt kammeratskab, til de norske for megen venlighed og hjælp-somhed, til Røde Kors og vort socialministerium for tøj og gode pakker og, det lyder måske mærkeligt, til den lejrkommandant, der ikke forhindrede, at vi fik pakkerne udleveret, hvilket utvivlsomt har reddet mange menneskeliv. Jeg ved i det mindste, at hvis vi, som i mange andre lejre, ikke havde fået pakkerne, så var jeg ikke kommet levende hjem og derfor tak.

Johs. A. Kleberg.

Dagbogsblade

9/8.

FORUNDERSØGELSE FOR NS-FORBRYDELSE MOD 77.000 PERSONER I VEST- TYSKLAND SIDEN 1945

KIEL: Fra den 8. maj 1945 til den 31. december sidste år er der i Vesttyskland blevet gennemført forundersøgelser mod 77.000 personer, som mistænkes for NS-forbrydelser. 6.192 er blevet retskraftigt dømt. Pr. 1. januar 1968 verserede endnu sigtelser mod ca. 15.000 personer.

<p>H. SVENDSEN Slagtermester Hovedgaden 16 Fakse Ladeplads</p>	<p>NIELSEN & RAUSCHENBERGER Lundtoftevej 7 - Lyngby</p>	<p>DAGLIG FORBINDELSE AALBORG—KØBENHAVN Vognmand Jens M. Jensen Gasværksvej 10—12, Aalborg Tlf. (08) 12 61 13 - (08) 16 06 13</p>
<p>J. OLANDER Hurup</p>	<p>ENGELSK BEKLÆDNINGS MAGASIN Østergade 1 - Aarhus</p>	<p>HERREHUSET ISAKSEN Faaborg 61 00 47 Odense 12 32 74</p>
<p>LYNGBÆKS BOGHANDEL Bredgade 13, Hurup, Thy</p>	<p>HUMLEBÆK ISENKRAM Ny Strandvej 46 - Humlebæk</p>	<p>HOLLE's KONDITORI Algade 57 - Aalborg</p>
<p>ESTRID NIELSEN Nørre-Aslev Kaffe- & Theforretning Nr. Alslev</p>	<p>VASEN Lemvig</p>	<p>SAMSØ SPARE- & LAANEKASSE Tranebjerg, Samsø</p>
<p>HERLUF STÆHR Købmand Brogade 7 - Køge</p>	<p>DITLEV IDORN Gilleleje</p>	<p>EDDY JENSEN Manufaktur Vig</p>
<p>VEJLO's BOGTRYKKERI Kordilsgade 38 Kalundborg</p>	<p>CARL RASMUSSEN A/S Isenkram Kordilsgade 16 - Kalundborg</p>	<p>P. HOVE Thisted</p>
<p>BINDSLEV HANDELS- & LANDBOBANK Bindslev</p>	<p>K. J. RASMUSSEN Auto Ny Kastetvej 34 - Aalborg</p>	<p>A/S THEILS-POULSEN Konfektionsfabrik Odense</p>

Deporteret få dage før juleaften

Skoleinspektør Johs. Kleberg, Fredericia,
former sin julehilsen som en skildring af 2 gange jul bag pigtråd
i Sachsenhausen ved Berlin.

Når jeg har fået lov til at skrive lidt til „Pigtråd“ her i julemåneden, er det vel naturligt, at det bliver nogle minder om julen for 25 år siden.

Julehilsen: I er nogle kvægkroppe, der skal opbevares her et stykke tid.

Julen 1943 var for mit vedkommende ikke præget af megen julestemning. Vi var ankommet til Sachsenhausenlejren nogle dage før og havde ved ankomsten fået at vide, at vi var nogle kvægkroppe, der skulle opbevares her et stykke tid, og nu var vi foreløbig anbragt i karantæneblokken, og vor eneste forbindelse med den øvrige lejr var straffekompaniet, som boede på den anden side af lejrgaden.

Vi så dem hver morgen stille med deres tunge oppakning og nye støvler, som de skulle træde til for SS-soldaterne under deres evindelige marcheren rundt på appelpladsen.

Rødkålssuppe juleaften.

Og så var det juleaften. Det eneste, der mindede derom, var juletræet på appelpladsen, som vi kunne skimte gennem gitteret. Julemiddagen havde også kun en anelse af jul, idet vi i stedet for den sædvanlige kålrabisuppe fik rødkålssuppe. Vi måtte spise i hold, og der var ikke tid til opvask, men så snart det ene hold havde slikket sin skål og ske tilbørligt ren, måtte det næste hold træde til, og skønt vi endnu knap havde vænnet os til denne usandsynlige mangel på hygiejne, så sørgede den nagende sult for, at rødkålssuppen blev spist.

Efter måltidet var der intet program, alle nyankomne var vi som en flok får bange, usikre og utrygge. Ingen kunne rigtig tage føringen og efter nogle forsøg på at synges en julesalme, gik de fleste i køjen.

Nordstjernen viste vej.

Forinden gik jeg udenfor i vinternatten og så op på julestjernen, der bekræftede, at det trods alt var jul, og på nordstjernen, der fortalte, at mange ki-

lometer i den retning sad mine kære og holdt jul under bedre materielle kår, men sikkert lige så bange og usikre ved tanken om min skæbne. De vidste jo endnu ikke engang, hvor jeg var.

Så var den jul forbi, og nytåret mærkede vi ikke noget til. Kun, når vi om aftenen så ind mod Berlin, kunne vi se bomber og antiluftskys, der sørgede for nytårsfyrværkeriet.

Og så lå der et nyt langt år foran os. Jeg var nu kommet på arbejde på Kommando Speer, og var kommet i blok sammen med mange brave nordmænd, som med deres større lejrerfaring i årets løb var mig til megen hjælp og opmuntring.

Og så var det jul igen — jul 1944. Skønt stedet var det samme, var det alligevel en helt anden jul. Vi var nu vænnet til lejrens rytme, og gennem appelpladsens højtaler og andre mere sikre kilder forstod vi, at fronterne fra øst og vest nu nærmede sig hinanden, at freden nærmede sig, og det havde tændt et nyt håb i vore sind, selvom usikkerheden om vor endelige skæbne i det sidste store kaos endnu virkede trykkende.

Juletræet tændt på galgebakken.

Men nu var det jul, og juletræet var atter tændt på Galgebakken. Jeg ved ikke, hvad lejrjulemiddagen stod på, for den var dirigeret til andre blokke, hvor sulten stadig nagede, og hvor den blev modtaget med taknemlighed, men da jeg om aftenen vendte hjem fra arbejde, var der i blokken arrangeret smørrebrødsborde. Danske, svenske og norske pakker havde leveret rugbrød, knækbrød, fladbrød, pølse, ost og marmelade. Portugiserpakker leverede ansjoser og amerikapakker og ægypterpakker supplerede vore tobaksbeholdninger, så det materielle var i orden. Skovarbejderne havde „hugget“ små grantræer i skoven, og ved at snøre grenene ind til stammen havde de kunnet få dem under tøjet og smuglet ind i lejren. Lys manglede heller ikke, hvor de så end var kommet fra.

Juleevangeliet blev forbudt.

Pladsen var trang, for da alle skulle spise på een gang, måtte vi sidde overskrævs på bænken med siden til bordet, men da vi jo ikke skulle spise med kniv og gaffel, gik det an, når vi bare havde én arm fri. Nordmændene havde bedt mig læse juleevangeliet, så mente de, at både danskere og nordmænd kunne forstå det; men da tiden var inde, kom en af de udstillede vagtposter og fortalte, at nu havde lejrkommandanten med stab netop begyndt en inspektionsrunde i lejren, og for at det ikke skulle bringe blokældste, der havde ansvaret for blokken, vanskeligheder, måtte vi efter nogen tids venten opgive det.

Det var en skuffelse, for det skulle dog have været aftenens højdepunkt. Nu måtte vi nøjes med at synges nogle julesalmer og nyde samværet. Vejen opad til julestjernen og nordstjernen var dog stadig åben, den havde tyskerne ikke kunnet stoppe for os, skønt de sikkert gerne havde villet, og mange tanker er sikkert også gået den vej.

Jeg vil gerne slutte denne artikel med en hilsen og tak til mine danske kammerater for et godt kammeratskab, til de norske for megen venlighed og hjælpsomhed, til Røde Kors og vort socialministerium for tøj og gode pakker og, det lyder måske mærkeligt, til den lejrkommandant, der ikke forhindrede, at vi fik pakkerne udleveret, hvilket utvivlsomt har reddet mange menneskeliv. Jeg ved i det mindste, at hvis vi, som i mange andre lejre, ikke havde fået pakkerne, så var jeg ikke kommet levende hjem og derfor tak.

Johs. A. Kleberg.

Dagbogsblade

9/8.

FORUNDERSØGELSE FOR NS-FORBRØDSELSE MOD 77.000 PERSONER I VEST-TYSKLAND SIDEN 1945

KIEL: Fra den 8. maj 1945 til den 31. december sidste år er der i Vesttyskland blevet gennemført forundersøgelser mod 77.000 personer, som mistænkes for NS-forbrydelser. 6.192 er blevet retskraftigt dømt. Pr. 1. januar 1968 verserede endnu sigtelser mod ca. 15.000 personer.

VÆRN OM
NATUREN!
T. E. - Aalborg

TOFTLUND & OMEGNS
SPAREKASSE
Toftlund

DANSK HYDRAULIK
INDUSTRI A/S
Strandhuse
Juelsminde

AUG. L. JANSEN
Købmand
Østergade 26 - Rudkøbing

BOGTRYKKHuset
Henry Larsen
Langelinie 68 - Odense

DANSK
HANDELSBLAD
Fenrisvej 11 - Aabyhøj

STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!
B.R.O.

CARL HANS SCHMIDT
Papir en gros
Brødregade 7 - Randers

N. J. ØRSNES I/S
Guld- & sølvsmiede
Algade 67
Aalborg

J. M. BIRKING & CO.
GUMMIVAREFABRIK A/S
Kirkebjerg Allé 31 - Vanløse

P. JUUL
Glarimester
Th. Nielsensgade 39 - Herning

AARHUS VÆRKTØJSMAGASIN A/S

AARHUS

KØBENHAVN

KNUD NIELSEN
Hovedgaden 41
Brabrand

J. ANDERSKOUV &
A. T. THOMSEN
Raadg. ingeniører
Herning — Esbjerg — Kolding

HJ. TH. JENSEN
Middelfart

IB SØRENSEN
Malermester
Kofoed Anchersvej 4 - Espergærde

RYØ A/S
Ingeniørfirma
Nytovr 14 - Aalborg

AAGE ØRUM
Poul Andersensvej 14
Holstebro

MIDTBANK
Brande

SJØRRING
MASKINFABRIK A/S
Sjørring

A. E. LAURITSEN
Urmager
Skolegade 3 - Ans

Julesalme

Mel.: Guds igenfødte nylevende sjæle.
Stjernerne blinkede på nathimlens bue,
vagtbalet blussed i Bethlehems vang,
da lod en sol sig blandt stjernerne skue,
yndigt det toned af englernes sang:
Født er en frelser al verden til både,
lydt vi forkynder de faldne Guds nåde!
Halleluja! Halleluja!

☆

Nu er forventningens tid udrundet,
menneskesønnen er steget herved!
Velbehag Gud har i mennesker fundet,
sender med ordet sit budskab om fred.
Lyset skal skinne i dødsskyggens mørke,
livstræet blomstre udsprunget i ørke!
Halleluja! Halleluja!

☆

Hvor det end hørtes i Syden og Norden,
julen brød frem med sin himmelske sang:
Jesus, vor Kristus, er steget til jorden,
vi fik blandt himmelens herskere rang!
Herlighed så man i ringhed få sæde,
dermed udspringer den evige glæde!
Halleluja! Halleluja!

Aage Dahl.

Buchenwaldklubben

For få år siden blev jeg i anledning af mit formandskab for Buchenwaldklubben indvalgt i „Kammeraternes Hjælpefond“s bestyrelse, hvorved jeg har fået lejlighed til at konstatere med hvilken alvor og retskaffenhed der arbejdes med de indkomne midler.

Selv i disse velfærdstider har fonden sin mission, og at være vidne til den samlede bestyrelses bestræbelser for at leve op til fondens formål har været opløftende ikke mindst, fordi der ofte af den enkelte kræves personlig indsats.

Baggrunden for dette virke er imidlertid nødvendigheden af en flydende indtægt, der alene kommer til veje ved hjælp af „Pigtråd“s abonnenter og annoncører og fondens mange direkte gavedydere, og det er disse gode mennesker, jeg ved mit lille indlæg gerne vil animere til fortsat at yde „Kammeraternes Hjælpefond“ deres støtte, som vi ikke kan være foruden.

For mangen en skadet landsmand — her i relation til frihedskampen — kan tilværelsen være trøls nok, men af skriftlige tilkendegivelser er det vitterligt, at fonden ved givne lejligheder har kunnet bringe lidt lys i den enkeltes liv, og dette berettiger fondens fortsatte beståen og virke og frem for alt, at bidragydernes velvillige indstilling forbliver uformindsket.

På „Buchenwaldklubben“s og egne vegne ønsker jeg alle, der medvirker som anført til fondens arbejde, en glædelig jul og et lykkeligt nytår 1969.

Med venlig hilsen
S. JULSGAARD LARSEN.

Femte Maj-stipendier

Den svenske Femte Maj-Fonden i Göteborg, der er oprettet af den „Komité for hjälp till danska flyktingar i västra Sverige“, som fungerede under krigen, uddeler den 5. maj stipendier til støtte for unge danskes studier eller uddannelse under korte ophold i Sverige.

Hensigten er at søge fremmet kendskabet til svensk kultur samt svensk samfunds- og næringsliv.

Ansøgninger skal indsendes til Styrelsen for Femte Maj-Fonden, c/o Kgl. Dansk Generalkonsulat, Göteborg, inden 1. marts, og pengene anvendes i løbet af 1969 eller 1970. Ansøgningen skal indeholde oplysninger om ansøgerens bopæl, alder, beskæftigelse, tidligere uddannelse, de påtænkte Sveriges-studiers art og varighed, og det ønskede stipendiebeløbs størrelse samt ledsages af eventuelle anbefalinger.

Den eneste begrænsning for ansøgere, som findes, er den, at en ansøger ikke må være ældre end omkring 35 år. Foreningen Norden, Malmøgade, kan give videre oplysninger.

Kammeraternes Hjælpefond

er raske kammeraters hilsen
til de syge.

Kammeraternes Hjælpefond

Kammeraternes Hjælpefond har foretaget en mindre à-jour-føring af kontingent og abonnement.

Mens man gennem mange, mange år har betalt 15 kr. årligt, vil betalingen fra 1. januar 1969 være 20 kr. som mindstebeløb.

Girokortene udsendes som hidtil af det forlag, der har forpagtet bladet, men beløbene tilgår giro 780, fondens gamle girokonto.

Medlemmer og abonnenter betaler således samme beløb, og de, der betaler mere end minimumsbeløbet, yder således en håndsrækning til Kammeraternes Hjælpefonds arbejde, da disse beløb går ubeskåret til fonden.

Alle medlemmer, abonnenter, medarbejdere og annoncørerne bedes modtage de bedste ønsker for julen og det nye år. Tak for trofast følgeskab i arbejdet for vor sag.

REDAKTIONEN.

J. RUBY
Købmand
Holmegade 30 - Ulfborg

TAGE TRABJERG
Tandhjulsfabrik
Finlandsgade 31 - Aarhus

SOPHUS E. JOHNSEN & CO.
Skibshandel
Havnegade 32 - Aarhus

**SAMSON
TRANSPORT CO.**
Smedegade 6 - Herning

LUNO MØBLER
Volden 6
Aarhus

KYSTVEJENS GARTNER
Freddy Jørgensen
Grenaa

**RESTAURANT
„HYTTEN“**
Havnen - Rønne

N. C. NIELSEN
Vulkanisør
Jægergaardsgade 103
Aarhus

VALD. RASMUSSEN
Smedemester
Tendrupvej 17 - Hornslet

H. A. ZOBBE
Autoforretning
Algade 36 - Gørlev

J. P. HANSEN
Bagermester
Nørregade 19 - Varde

L. A. K. JENSEN
Fisk — Vildt
Fiskerihavnen - Nyborg

HAGBART N. SIMONSEN
Købmand
Bredgade 22 - Brønderslev

V. ANDERSEN
Tømremester
Nørre Snede

NIELS DØSSING
Tømrer- & snedkermester
Hem pr. Skive

FIX SKO
Hobrovej 395
Aalborg

**MIDTJYDSK
BRØDFABRIK**
Silkeborgvej 2 - Herning

KR. SVENDSEN
Urmager
Sct. Jørgensgade 4 - Holstebro

P. J. NIELSEN
Aarhus

**STØT
DANSK RØDE KORS!**
E.M.P.H.

**SPARE- & LAANEKASSEN
I MARSTAL**
Kirkestræde 5 - Marstal

DET HASTER! - ... men det er ikke for sent

Af grænseoverbetjent P. J. HØGH, Rens,
formand for Grænsekorpsets forenings udvalg.

Hvert år dør flere tidligere modstandsfolk og gestapofanger. Mange flere lever med et dårligt helbred, og for en stor del af de nulevende er det de senere år, der har mærket dem mest. Årsagen til de dødsfald, der noteres hvert år, må formodes at være længere tids illegalitet eller fangenskab.

Når det ikke i alle tilfælde kan konstateres, skyldes det, at mange først nu mærker en forringelse af helbredet og derfor ikke sætter det i relation til deres forhold under sidste krig. Mange får ikke den fornødne støtte af en læge, da det nu engang er sådan, at ikke alle læger har det fornødne kendskab til senvirkningerne efter kz-ophold. Resultaterne af specialisternes videnskabelige undersøgelser af senvirkningerne bekendtgøres løbende i lægelige tidsskrifter, men fæstner sig ikke hos alle læger. Det rammer sådanne lægers patienter, hvadenten den enkelte læge er orienteret om patientens „fortid“ eller ikke.

Kan man bebrejde nogen dette? Jeg tror det ikke. Sagen er jo, at vi har flere læger i Danmark end overlevende kz-fanger! Jeg vil mene, at vi mangler en bedre almen orientering om erstatningsloven og om senfølgerne efter kz-ophold. Som sagerne ligger i øjeblikket, er det en uoverkommelig opgave for diverse organisationer at finde frem til de mennesker, som behøver hjælp.

På dette punkt kunne man herhjemme lære en del af nordmændene, hvor Rikstrykdeverket har udarbejdet og udsendt en brochure om erstatningsloven.

Der mangler oplysning

Samme ordning kunne også praktiseres herhjemme. Socialministeriet kunne lade udarbejde en lignende brochure, hvor alle oplysninger skulle optages med hensyn til, hvordan den enkelte skulle forholde sig. Den skal også være oplysende derhen, at der blandt tidligere fanger ikke opstår misforståelser, således at de afholder sig fra at give sig tilkende.

Mange afskrækkes simpelthen af forbindelser med ordet social. Andre har en indstilling, som giver dem et martyrium,

der måske slet ikke er tilsigtet. Opgaven er vanskelig at løse, så alle kommer frem af glemselen, men en oplysning på rette måde kan give stødet til en mere omfattende registrering af de ramte mennesker, som i dag selv må bære deres byrder. Brochuren kunne f. eks. fremlægges på alle offentlige kontorer og hos lægerne.

Grænsekorpsets forening, som er personaleorganisation for Toldgrænsekorpset (tidl. Grænsegendarmeriet), påtog sig i foråret 1966 at varetage alle grænsegendarmerens interesser overfor Direktoratet for Ulykkesforsikringen. Vi påbegyndte en registrering af alle tidligere og nuværende medlemmer af korpset, og vi fandt adresser på dem, der havde forladt tjenesten. De fleste af disse har indsendt anmeldelse til direktoratet.

Et kapløb med tiden og døden

I de 2½ år, vi har beskæftiget os med sagerne, har vi erfaret, at der hersker et kapløb med tiden og døden. Vi har haft et par dødsfald, hvor vi har haft stærke formodninger om, at årsagen stod i relation til kz-opholdet, men vi kunne ikke nå at komme igennem, da dødsfaldene hver gang kom som en overraskelse.

60 sager til behandling

Grænsekorpsets forening har i de forløbne 2½ år haft 60 sager til behandling. Heraf er de 58 afgjort med både positivt og negativt resultat. De negative tilfælde er vi nødt til at vurdere ud fra vort personlige kendskab til den enkelte mand. Denne vurdering er vort grundlag for eventuelle anker til højere instanser. I enkelte tilfælde har vi været nødsaget til selv at foranledige en mand indlagt til specialundersøgelse, hvis vi har ment, at sagens behandling og lægeundersøgelserne har været utilfredsstillende.

Denne fremgangsmåde har bragt en betryggende løsning for patienten; men det siger sig selv, at vi ikke agter at bruge den fremgangsmåde i andre end de tilfælde, hvor andre muligheder er opbrugt. Vi ønsker ikke hermed at underkende nogen læge, men kz-syndromet

er af et sådant omfang, at ikke mange kan være specialister på dette område.

Enhver kz-fanges ret at blive grundigt undersøgt af læge

Hvis vi selv skal give udtryk for vort arbejdes begrundelse, må det gøres med vor målsætning, at enhver tidligere kz-fange skal have mulighed for at blive underkastet en gennemgribende helbredsundersøgelse. I denne forbindelse må jeg straks anføre, at vor erfaring har vist, at det er yderst nødvendigt med en ændring i erstatningsloven på dette punkt.

I dag er det sådan, at en patient enten personligt eller gennem huslægen overfor Direktoratet for Ulykkesforsikringen skal angive diverse lidelsessymptomer. Sådanne erklæringer danner grundlaget for eventuelle videre behandlinger og undersøgelser. Det siger sig selv, at en negativt eller dårligt orienteret læge (der kommer nye læger til hvert år) på denne måde kan komme til at gøre mere skade end gavn.

Det vigtigste måtte efter min mening være, at enhver, der kan dokumentere, at hun/han har været illegal, fængslet eller deporteret, automatisk får anmeldelsen optaget til behandling og undersøgelse hos kvalificeret læge, uden at spørgsmålet herom først skal vurderes.

Lægespecialister mangler

Dette er ikke et spørgsmål om økonomiske midler, men mangel på kvalificerede læger (specialister). Dette forhold kunne afklares ved enten at lade flere læger uddanne sig på dette store område — eller ved at lade direktoratets læger vurdere hver enkelt sag ud fra en trangfølge, hvorefter man kunne tage sagerne til behandling.

Det vil tage sin tid at få alle undersøgt, men det synes mig værd at tage op til overvejelse. Det medfører muligvis, at der fra socialministeriets side åbnes mulighed for forskudsvis udbetaling af eventuel forventet rente. Denne kunne udmærket indrettes efter den enkelte anmelders økonomiske situation. Denne forskuds-udbetaling er medtaget i den sidste norske erstatningslov, uden at tilbagebetaling er påkrævet. En forsinket afgørelse af anmeldelser vil ingen betydning få, da anmeldelsesdatoen er afgørende.

Beskatningen af tilkendte renter er også et stort problem, som bør løses på en fornuftig og akseptabel måde.

C. L. ØSTERAA
Aalborg

I. C. ESPERSEN & SØN
Læderhandel
Bredegade 2 - Aalborg

GEORG CHRISTENSEN'S
BOGHANDEL
Axeltorv 10 - Næstved

HYG DEM MED
EN GOD BOG!
BOME

ANTON JENSEN
Astrup
Tranebjerg

KEMIKOHL
Skolegade 14
Skærbæk

M. LANDROCH
Thorsgade 8
Ikast

RIBE LYSTRYK
Giørtzvej 4 - Ribe

L. PETERSEN
Aalborg

EINAR HØGSTED I/S
Søndergade 40
Frederikshavn

V. CHRISTENSEN
Ejby

VAMDRUP
SPAREKASSE
Østergade, Vamdrup

VÆRN OM
NATUREN!
AA. N. - København

MUNCH CHRISTENSEN'S
BOGHANDEL
Nørregade 22 - Vejle

MALERBODEN
Vrenstedvej 6
Løkken

J. H. JEFSEN'S
BOGHANDEL
Storegade 5 - Tønder

SHELL SERVICE
Vask — Olie — Smøring
Havnen - Thisted

HANS OLESEN
Sejlmageri
Havnen
Hirtshals

SAGFØRERAUKTIONERNE
I AARHUS

VÆRN OM NATUREN!
J. C. H. H.

HANS OUTZEN'S
MØBELFABRIK
Tønder

Rentebeløb for invaliditeter på 25 pct. eller derover skal beskattes fuldt ud efter de almindelige regler. I forbindelse med en eventuel lønindtægt vil en rente komme til at virke illusorisk. Det kan ikke være meningen, idet renten er en *erstatning* for et forringet helbred, forårsaget af umenneskelige og nedværdigende forhold under fængsling eller undertrykkelse.

Invaliditeter i henhold til lov nr. 475 kan ikke sammenlignes med andre former for invaliditet, da kz-syndromet også henviser til tidlig åndelig og legemlig ældning med nedsættelse af den almindelige levealder med 10—15 år. Disse år skal ikke „betales“ af den invaliderede selv, men må være at erstatte på bedste måde af staten, uden at denne mere eller mindre direkte må have lejlighed til at kræve samme erstatning tilbage.

Flere henvendelser

Det kan kun glæde, at Erhvervshæmmede har taget sagen i hånd og har stillet diverse ændringsforslag til socialministeren, som nu med velvilje vil lade disse grundigt undersøge.

Grænsekorpsets forening har ved skrivelse til socialministeren bakket disse forslag op, ligesom vi har suppleret med et par egne forslag af speciel interesse for tjenestemænd.

At leve, og at vegetere

En ting, vi ikke må glemme, er, at der er forskel på at leve og at vegetere. Mange tidligere fanger har ingen muligheder

for mere at leve i ordets bogstavelige forstand. De kan ikke have en tilværelse som andre mennesker. De er nødsaget til at „slæbe“ sig frem. De er ikke længere mennesker, men individer, hvem en menneskelig tilværelse er nægtet. De er anderledes.

Det haster

Sådan kan det ikke blive ved. Vi andre må råbe myndighederne i øret, at de mange forsikringer for snart 24 år siden om, at ingen skal blive glemte, stadig har gyldighed. Loven må revideres ganske radikalt, og alle spørgsmål må behandles. Forberedelserne må ikke vente til jubilæumsåret. Tænk på alle de mennesker, der dør hvert år. De tæller også med!

Det er endnu ikke for sent — men det haster! P. J. HØGH.

Ryvangen juleaften

Ved julehøjtideligheden i Ryvangen har man bedt indenrigsminister Poul Sørensen tale.

Højtideligheden begynder kl. 16,00 med at Hjemmeværnet trækker op, hvorefter lysene tændes på gravene. Studentersangforeningen synger og spejdere lægger blomster på gravene.

Højtideligheden er på grund af klimaet af ret kort varighed, men mange har det sådan, at det ikke er rigtig jul uden at de har været i Ryvangen.

været „forbavset“ over, at der var kvinder, børn og gamle mennesker blandt ofrene, fordi han oprindeligt havde ment, at kun forbrydere blev henrettet.

Den 53-årige tidligere tropsvagtimester Herbert Stehling fra Berlin sagde ligeledes, at der i tiden, da Richter havde kommandoen, havde fundet skydninger sted. Han selv havde deltaget i ca. 20 aktioner af denne art, ved hvilke der hver gang blev skudt mellem 50 og 300 mennesker på den nævnte måde. Ofrene var blevet betegnet som „jødisk bolsjevistiske elementer“. Der havde været kvinder, børn og invalider iblandt dem. Også han bekræftede, at kommandoførerne „engang imellem var kommet til stede for at se, om alting var i orden“.

Han havde været forbavset over den ro, med hvilken jøderne og russerne var gået til deres „henrettelse“. Disse ofre var ikke kommet fra fængslet, men var blevet drevet sammen i omgivelserne.

Sit tidligere udsagn om, at der ved en middag i messen havde været tale om, at gruppen ialt havde skudt 90.000 mennesker, ville han ikke opretholde. Der måtte have været tale om tallene fra hele afsnittet. De to vidner hævdede, at de kun havde hørt om gasvognene og ikke havde deltaget i aktioner af denne art.

2/10.

„Jeg skød bare . . .“

KIEL: „Jeg tænkte ikke meget over, hvad der skete, for som følge af umådeholdent drikkeri var jeg altid nærmest sanseløs,“ sagde et vidne i går i det kielske nævningeting. Her behandler man sagen mod to ledere af et „Einsatzkommando“ i Rusland under den anden verdenskrig, Richter og Hasse. En række vidner har allerede fremsat udsagn, der belaster de anklagede stærkt, og i går fremkom atter skildringer, som i grufulde detaljer viste, hvorledes myrderierne i Rusland var blevet gennemført.

Det her anførte vidne var en tidligere SS-„Hauptscharführer“, den nu 64-årige Oskar Weber. Han indrømmede for retten, at han havde deltaget i adskillige massehenrettelser i Mogilew-området, hvor Richters „Einsatzkommando“ udryddede praktisk taget hele den talstærke jødiske befolkningsgruppe.

— Vi var alle berusede, når vi skød, sagde Oskar Weber. Derfor kan jeg ikke med sikkerhed sige, hvornår jeg har set de anklagede under „aktionerne“. Jeg gjorde, hvad jeg fik ordre til, agtede ikke på mine omgivelser, men skød bare. Det var for mig en stor lettelse, da ofrene på de forskellige henrettelsespladser i og omkring Mogilew ikke længere blev skudt med karabin fra kanten af udgravningen, men med maskinpistol, der var indstillet på enkeltskud og blev holdt kun 20 centimeter fra ofrets hoved. Karabinens gennemslagskraft var nemlig så stor, at vi altid kom blodtilsoledet hjem.

DAGBOGSBLADE

Mordene på Hitlers fødselsdag huskede han

24/9.

KIEL. På Hitlers fødselsdag, d. 20. april, havde han engang overværet skydningen af „50 partisaner“, sagde Heinz Richter, den nu 65-årige tidligere SS-Sturmbannführer og leder af en „indsatskommando“, som sammen med sin 63-årige stedfortræder, Hans Hasse, er anklaget for mord på over 5.000 jøder i Rusland. I går bekræftede vidner, at de anklagede havde været til stede ved skydningen af jøder og rusere.

Den tidligere politibetjent Otto Buchholz (59) fra Berlin sagde, at han tre uger efter sin ankomst til Rusland i marts eller april 1942 var blevet beordret til at forrette sikrings- og afspærringsopgaver ved en skydning. Her havde han også flere gange set Hasse og Richter stå ved kanten af udgravningen, hvor skydningerne fandt sted. Ved disse aktioner blev ofrene fra fængslet med lastbiler kørt til en pansergrav. Ifølge vidnet måtte de først lægge sig i sneen ca. 20 meter fra graven for derefter enkeltvis at springe ned i den. I graven ventede en eller to skytter. Vidnet kunne ikke sige noget om antallet af myrdede personer. Han vidste heller ikke med bestemthed, om der havde været tale om jøder eller russere. Han havde kun

PALLISBJERG
Ulfborg

E. KRISTIANSEN
Nibe

FAXE BIO
Fakse

J. NIELSEN
Næstved

MOSES METZ & CO.
P. Skramsgade 14
København K.

**PAS PÅ DE ÆLDRE
I TRAFIKKEN!**
M. E. - Roskilde

**N. DUE PETERSEN
& KRYGER**
Gaasetorvet, Svendborg

**SMEDE- &
MASKINARBEJDERNES
FAGFORENING**
Silkeborg

TH. FRYDENDAHL PEDERSEN
Købmand
Hvide Sande pr. Ringkøbing

**MARSTAL
TRÆLASTFORRETNING A/S**
Marstal

AUG. JENSEN
Tømrermester
Nimtofte

**FRYDENLUND
BYGGEFORRETNING**
Haslevej 5, Rønne

**BRYGGERIARBEJDERNES
FAGFORENING**
Lindevangsallé 6 - F.

**VÆRN OM
NATUREN!**
A. T. E.

NIELS FREDERIKSEN
BARNEVOGNE — LEGETØJ
Søndergade 25
Kolding

AXEL PETERSEN'S EFTF.
Bogbinderi
Volden 10—12, Aarhus

ANKER ELLESGAARD
Købmand
Ahrenfeldtsgade 2 - Frederikshavn

EGON HANSEN
Smedemester
Ejdrup pr. Kolind

D.A.S.F.
Skagen

CARL C. BIEHL
Bogtrykkeri
Slotsgade 15 - Graasten

**SPAREKASSEN FOR
HIRTSHALS
& OMEGN**
Nørregade 1 - Hirtshals

I efteråret 1942 var det bemærkelsesværdigt nok lykkedes Oskar Weber at vende tilbage til Tyskland. Han forklarede i retten, at „en kort samtale“ i Berlin under en orlov havde været tilstrækkelig til, at han blev forflyttet til Aachen . . .

3/10.

MORD BØR ALTID STRAFFES

HAMBORG: Næsten enstemmigt gav talsmænd for de i Hamborgs byråd (landsregering) repræsenterede partier i går til kende, at de er stemt for en ophævelse af forældelsesfristen i forbindelse med mord. Justitsminister Peter Schulz erklærede i går i byrådet som svar på en „stor forespørgsel“ fra SPD, at mord og folkemord er de alvorligste forbrydelser, straffeloven kender. Den hidtil gældende forældelsesfrist, der forhindrer strafforfølgelse af mord efter 20 års forløb, er allerede længe blevet betragtet som en tilsidesættelse af retsopfattelsen.

— Vi står i dag for første gang i vor historie over for det spørgsmål, om vi skal lade strafforfølgelsen for en række afskyelige mord forælde, sagde senatoren. Bibeholdelsen af forældelse for mord og folkemord står i modsætningsforhold til den internationale retsudvikling. I mange lande verden over kender man ikke nogen forældelsesfrist for mord, således ikke i Danmark, Østrig, Italien, Storbritannien, Sovjetunionen og i næsten alle USA's stater.

7/10.

AMALIENBORG-KLUBBEN

125 medlemmer af „Amalienborg-Klubben“ deltog i går ved en højtidelighed i anledning af 25 års dagen for klubbens oprettelse. Klubbens medlemmer består af politifolk, der under den tyske besættelse udgjorde vagtstyrken for kongefamilien. Arveprins Knud og arveprinsesse Caroline-Mathilde modtog klubbens medlemmer på ridebanen ved Sorgenfri Slot, hvor arveprins Knud slog et søm i klubbens æres-stander.

16/10.

FRANKRIG KRÆVER RETSSAG MOD SS-GENERAL

PARIS: Den franske regering vil ikke længere affinde sig med, at den tidligere SS-general Lammerding, der i Frankrig er dømt til døden som ansvarlig for udslettelsen af de to landsbyer Oradour og Tulle, lever som en fri mand i forbundsrepublikken, hvor der aldrig er rejst nogen tiltale mod ham.

Da Lammerding ifølge gældende vesttysk lov ikke kan kræves udleveret af Frankrig, vil den franske regering over for forbundsregeringen i Bonn forlange, at der i Vesttyskland rejses tiltale mod

SS-generalen, inden krigsforbrydelser „forældes“ ved udgangen af 1969.

Den franske landsby Oradour blev jævnet med jorden den 10. juni 1944, efter at SS-folk fra division „Das Reich“ først havde myrdet samtlige beboere, herunder kvinder og børn. Divisionens chef, general Lammerding, blev efter krigen in absentia dømt til døden tre gange af en fransk militærdømstol. Efter hvad der oplyses i Bonn, lever Lammerding i Düsseldorf i bedste velgående og har aldrig i Vesttyskland siddet blot én dag i varetægtsarrest.

Lammerding har tidligere hævdet ikke at være ansvarlig for massakren i Oradour og for nedskydningen af gidsler i landsbyen Tulle i 1944, men nye franske undersøgelser beviser efter den franske regerings opfattelse, at Lammerding bærer det fulde ansvar for drabene.

29/10

„VI HAVDE IKKE MULIGHED FOR AT UNDDRAGE OS DET SKÆNDIGE ARBEJDE“

KIEL. Med harmdirrende stemme råbte vidnet: „Ikke et ord af det, Richter her har fortalt, er sandt!“ Et dramatisk optrin i den fortsatte vidneførsel for det kielske nævningeting i sagen mod de to tidligere SS-officerer Heinz Richter og Hans Hasse — og på ny fremkom rystende enkeltheder om, hvorledes den tyske mordmaskine virkede i det besatte Rusland under den anden verdenskrig.

Vidnet i går var den tidligere SS-„Scharfführer“ Günther Ströh fra Hamborg, der under krigen gjorde tjeneste i den „Einsatzkommando“, for hvilken Richter var chef og Hasse næstkommanderende. Hvad Ströh så lydsterkt benægtede, var Richters tidligere påstand om, at han principielt havde været modstander af massemordene på jøder og russiske partisaner.

— Havde Richter været imod, hvad vi gjorde, kunne han jo bare have sagt det til os, fortsatte Ströh. Han kunne have sagt: „Hør her, mænd, hvad jeg ikke vil, det behøver I heller ikke at gøre!“

Tværtimod, han har aldrig med ét ord antydnet, at vi havde en mulighed for at unddrage os dette skændige arbejde. Vi kunne ikke sige nej! Vi hørte altid kun paroler som: „I har svoret troskab til Føreren, og hvis I ikke gør, hvad der bliver jer befalede, er I uværdige til at være i SS!“

Günther Ströh berettede derefter over for nævningetinget, at han flere gange havde set et „R“ eller et „H“ under de kartotekskort, der blev ført over de indleverede jøder og partisaner i Mogilew-fængslet. Han kunne derimod ikke med sikkerhed sige at have set et „R“ under den bemærkning, der betød dødsdom over de pågældende („Sonderbehandlung“).

Ströh bekræftede derimod, at han havde deltaget i talrige massehenrettelser af jøder, både ved skydning og kvælning i en såkaldt gasovn. Hver massehenrettelse

havde omfattet indtil 500 personer. Om anvendelsen af gasovnen sagde Ströh, at man til at begynde med havde været „nervøs“ med hensyn til dens effektivitet. Derfor havde det vagtmandskab, der fulgte med vognen til massegravene, „for en sikkerheds skyld“ skudt på de lig, der væltede ud af vognen efter at bagdøren var blevet åbnet.

6/11.

HVAD ER EN „GOD“ NAZIST?

KIEL: „Richter var en god og forbilledlig nationalsocialist“, hævdede en af hans tidligere overordnede i går i det kielske nævningeting. Her går videreførelsen mod de to anklagede tidligere SS-officerer Heinz Richter og Hans Hasse. Dette i sit indhold jo tvivlsomme vidnesbyrd blev delvis afslækket af et andet vidne, der forsøgte at fremstille Rechter som „modstandskæmper“, og altså på ingen måde en „god“ nazist.

Det første vidne var overregeringsråd dr. Karl-Günther Husmann, Celle, under den sidste del af krigen indehaver af en høj post inden for „Reichssicherheits-hauptamt“. Han havde lært Richter at kende i Paris, da denne var undersøgelsesdommer i SS-domstolen for Frankrig. „Jeg påskønnede Richters arbejds metode, selv om han blandt SS-officererne havde mange fjender på grund af sin ubønhørlige fremgangsmåde over for selv de højeststående SS-førere“, sagde Husmann. Da der i SS- og politichefens adjutant-kontor var blevet set diamanter og guldstykker, havde Richter anstillet så nærgående undersøgelser, at der var blevet klaget til Himmler.

Et andet vidne, som forsøgte at fremmane et billede af en human SS-officer, måtte — som tidligere vidner — indrømme, at hans hukommelse var blevet „genopfrisket“ under samtaler med Richter. Noget tilsvarende gjaldt for den tidligere kriminalråd Franz Herget, fra hvis hånd foreligger breve, der blev fundet ved en husundersøgelse hos Richter. Medens Herget over for retten erklærede, at Richter i krigens sidste måneder skulle have reddet 250 tidligere SPD-medlemmers liv i Frankfurt, hvor Richter på daværende tidspunkt var leder af Gestapo-kontoret, forekom det nævningetinget mystisk, at alle breve fra Heget til Richter sluttede med opfordringen til straks at tilintetgøre disse breve, når de var læst.

Ikke så underligt endda: I et af brevene giver den tidligere kriminalråd Richter nøjagtige anvisninger på, hvorledes han skal klare sig ud af klemmen!

25/11

DE DØDES SØNDAG

I lighed med de foregående år nedlagde pårørende til de 106 kz-ofre fra den lille hollandske by Putten, der har fundet deres sidste hvilested på Ladelund kirkegård, på de dødes søndag i går blomster og kranse ved gravene. Denne gang kom

AXEL MØLLER
Borgergade 20
Silkeborg

ALFRED KRABBEHØFT A/S
Murermester &
entreprenør
Strandby Kirkevej 303 - Esbjerg

**M. GLYTTING &
M. BLOKDAL-PEDERSEN**
Banegaardsgade 1 - Aarhus

K. LINDSCHOUW
Skt. Knudsgade 1
Ringsted

**STØT
KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
O+P - København

C. J. BORELLA-HANSEN
Statsaut. installatør
Algade 32 - Vordingborg

LYNGBYGAARD
Boeslunde

K. P. LÆSØ

S. O. NYGAARD
Varde

F. FRIEDMANN & SØN
Bomporten 3
Gentofte

**DANSK JERN- &
EMAILLEINDUSTRI**
Herningvej 102 - Silkeborg

NEDERGAARD-FOTO
Vestergade 15
Nykøbing Mors

VÆRN OM NATUREN!
J. V. T. H.

LUNGHOLM GODS
pr. Rødby

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND**
er de raske kammeraters
hilsen til de syge.
S. M. H.

**FALCKS
AUTOMAT
SERVICE**

Niels Ebbesensvej 25, København V.

FARVEHANDLEREN I SKOVSHOVED
Strandvejen 232
Ordrup 4000 - 4001

**PLOVFABRIKKEN
SKJOLD A/S**
Lind pr. Herning

**LANDBOSPAREKASSEN
FOR RIBE & OMEGN**
Torvet, Ribe

N. V. JESSEN
Horsens

**NORDISK
BROWN BOVERI A/S**
Vester Farimagsgade 7
København V.

**SPAREKASSEN FOR
DET SYDLIGE ALS**
Tandslet
Als

**HANSEN & CO. A/S
DET GAMLE VINFIRMA**
Gerritsgade 31
Svendborg

**HØJ PETERSEN &
ARNE JENSEN A/S**
Bogtrykkeri
Struensegade 7-9
København N.

**NORDISK
TEGNEMASKINE
INDUSTRI**
Tempovej 15 - Ballerup

**STØT
RED BARNET!**
A. S. - Aalborg

ORANA A/S
Konserves
Vibeholmsvej 26 - Glostrup

PETERSMINDE
Fuglebjerg

K. L. IVERSEN
Borgergade 1
Horsens

MØLLER & CO. A/S
Akkumulatorfabrik
Asylgade 16 - Odense

JENS ROHDE
Tømremester
Chr. X's Vej 62 - Viby J.

SVEND KOCH
Raadhusgade
Sakskøbing

K. JØRGENSEN
Silkeborg

**KJULGAARDEN'S
MINKFARM**
Hirtshals

O. G. HØYER A/S
Finlandsgade 8
Aarhus

TH. LAURSEN
BOGTRYKKERI
Jernbanegade 8 - Tønder

STØT KAMMERATERNES

HJÆLPEFOND!

K. S. O. - Arden

**VÆR GOD MOD
DYRENE!**
V. P. T. S.

PAS PÅ DE ÆLDRE

I TRAFIKKEN!

E. R. - Grenaa

W. KÜCKELHAHN
Blikkenslagermester
Oksevej - Padborg

dog kun fire hollændere. De deltog i gudstjenesten i Ladelund kirke i går formiddags, hvorved pastor Harald Richter prædikede. I besøget deltog også lederen af Puttens basunorkester, der oprettedes i fjor med det tilsvarende orkester i Ladelund som forbillede.

27/11

FN-BESLUTNING: KRIGSFORBRYDERE FALDER ALDRIG FOR ALDERSGRÆNSEN

NEW YORK. De forenede Nationers generalforsamling vedtog i dag med 58 stemmer mod 7, mens 36, deriblandt Danmark, undlod at stemme, en international konvention, der ophæver enhver tidsbegrænsning for retsforfølgelse af personer, der har gjort sig skyldige i „forbrydelser mod menneskeheden“.

De fleste vestlige og latinamerikanske lande enten undlod at stemme eller stemte imod forslaget til konventionen, der er udarbejdet af generalforsamlingens sociale, humanitære og kulturelle udvalg, fordi den efter deres opfattelse strider mod eksisterende opfattelser af såvel folkeretten som almindelige statsretlige grundsætninger, skriver UPI.

Konventionen bestemmer, at ingen lovbestemt tidsgrænse skal finde anvendelse, når det drejer sig om afstraffelse af 1) krigsforbrydelser, som defineret i Nürnberg-domstolens charter af 1945, 2) forbrydelser opregnet i Geneve-konventionen af 1949 om beskyttelse af krigens ofre og 3) forbrydelser „mod menneskeheden“, hvad enten de er begået under krig eller fred, herunder udsettelse af mennesker „under væbnet angreb“, Sydafrikas racediskriminationspolitik (apartheid), folkedrab, som defineret i konventionen om forebyggelse af og afstraffelse af folkedrab, selv om sådanne handlinger ikke er retsstridige efter retssystemet i det land, hvor de er begået. Storbritanniens delegerede, Gait-skell, sagde inden afstemningen om konventionen, der træder i kraft, når ti lande har ratificeret den — at det ikke er den rette måde at udforme internationale konventioner på. Polen, der er en af konventionens „arkitekter“, mindede om, at 6 millioner af dets indbyggere omkom under 2. verdenskrig, og at mange af de nazistiske krigsforbrydere endnu i dag — 23 år efter — ikke er blevet straffet.

Kammeraternes Hjælpefond

er de raske kammeraters hilsen
til de syge.

PIGTRAAD 1968

EMNEREGISTER:

Amerikansk film om jødernes flugt til Sverige	119
Besættelsestiden i forskning og skole	63
Besættelsestidens historie.	
Forelæsning	63
Bramsgaard, K. L., kriminalassistent, om „Peter-gruppen“	177
Buchenwaldklubben	195
Dachau — Mindepark	122, 151
Deporteret få dage før juleaften	193
Egenart, dansk	3
Film fra Hollywood om dansk modstandskamp	59
Fjerde maj:	
Bornholm — bålfeest	91
Esbjerg — tale af Frode Jakobsen	91
Haderslev — lysfest	93
Hellevad — plovjern i stedet for våben	103
Padborglejren — projektorbelysning	103
Ryvangen — lys og blomster	87
Skamlingsbakke — roden til dansk-britisk venskab	105
Sonderborg — byfest	80
Svenske gæster	105
Tanker på dagen	85
Åbenrå — ikke forgæves kamp	105
Åbne arrangementer	83
FN og Bonn på talefod?	43
Forældelsesfristen	187, 188, 201

Froslev-lejren:

Afsløring af mindesten	131, 149
Froslev i TV	179
Indsamling	113, 153
Lejrens fremtid	19
Ny funktion	42
1.246 deporteredes	171
Gave, værdifuld	107
Gæster fra Tjekkosllovakiet	122
Haster (erstatningskrav)	197
Hvidstensfolkene til ære	129
Invalidepension og kz-erstatninger ..	79

Israel

hædrer dansk ægtepar	140
Stor studierejse	139

Julen:

Juleaften 2 gange i kz-lejr	193
Julebudet	191
Julesalme	195
Nyhavn	7
Ryvangen	9
Ålborg	9

Jødeforfølgelser

i Danmark	119, 143
i Tyskland	80
Jødekongres, telegram til Kiesinger	168
Jødemord-proces, Best som vidne ..	147
Jødemord på 5.000	187
Jødeproces, ny	187
Succesbog (om jødernes redning) ..	168
KZ-mindesmærke	109
Kriminal sag, Danmarks største	177
Lovændringer ønskes	133
Mindestingsafsløring i Frøslev	149

Modstandsfolk på ministerposter	23
29. august mindedes	145
Opgaver, nye	27
Politifolk, halvdelen af de deporterede døde eller afskediget	65
Retsopgøret efter besættelsen	125
Rorup-stenen 9. august	140
Rådhuspladsen. Aktuel tale af Aage Roussell	67
Skolehenvendelse om foredrag	120
Slagskygger (om kz-syndromet) ...	5, 27

Sygdomme

fra kz-lejrene	5, 27
Lov nr. 475, pensionsspørgsmål	79
Politifolk — halvdelen døde	65
Skadelidte og de efterladte	45

Tjekkosllovakiet

Besøg fra	155
Resolution	167
Tyskerne. Kan vi stole på dem?	119
Tysk TV om danske jødere	
redning	120, 168
Tysk ungdom nu anderledes	60
Undervisningens kunst	142

REDAKTIONELT:

Egenart, dansk	3
FN og Bonn på talefod	43
Handlingsmættede dage	143
Ministerposter, modstandsfolk på	23
Retfærdighed	63
Vennemøder	83
Vi sagde nej	123

BØGER:

Bov sogns skove og plantager, Frøslev polde (af Chr. Larsen-Bjerre)	59
Børn i kz-lejre (af Inge Deutschkron)	100
Dørene til den frie verden (af Ebbe Munch)	13
Giv os en dag (af Tony Grage)	91
Guide de Neuengamme (af Amicale de Neuengamme)	75
Garnison i Nyborg (fra Fynsk årbog 1967)	42-43, 79
Historien om Georges (af Jean Hougron)	181
Israel-krige (af Moshe Dayan og Ernst Trost)	102
Jeg vil leve (af Oscar Magnusson) ..	161
Lille land — hvad nu? (Nato og Fæltesmarkedet)	149
9. april — Træk af forspillet (af „Tidskrift for Søvesen“)	79
Simplicius 45 (af Heinz Küpper)	39
Skrifter — samlede (Gustaf Munch-Petersen)	11
Slave — solgt som (af Halfdan Endresen)	11
Tanguy — politisk flygtning (af Michel del Castillo)	11
Spionen fra vest (af Elliot West)	75
Thi kendes for ret (af W. E. von Eyben)	125
Troens stærke kvinde (om Johanne Hansen)	13
Verdenskrig, anden (øjenvidner)	75

ERSTATNINGSPROBLEMER:

Invalidepension og kz-erstatninger	79
Lov nr. 475 kusteres endnu en gang ...	79
Frihedsfonden fortsætter også efter 1970	120
Grønsekorpsets forening	197
Skadelidte og de efterladte	45
Politifolk. Halvdelen af de deporterede døde	65

FORENINGERNE:

Buchenwaldklubben: Generalforsamling	53
Erhvervshæmmede, De: Generalforsamling	59, 69, 170
Lovændring er ønsket	133
Norsk besøg	190
Årsmøde	159

Fangesammenslutningen:

Repræsentantskabsmøde	53
29. august	139, 145
Fangestævne på Als	33, 89

F. V.:

Årsmøde	13, 31
---------------	--------

Gestapofangerne:

9. april på Rådhuspladsen	53, 67
Randers-afdelingen — generalfor- samling	53, 153

Neuengamme:

Besøg i Esterwegen, Versen og Da- lum	33
Generalforsamling	53, 71
Historikermøde i København ..	53, 73
Møde om Auschwitz	33
Helligåndskirken, mindemøde ..	53, 93
Gæster fra Berlin	71
Busrejse til Meppen og Esterwegen	109
Tjekkoslovakiet, gæster	122, 155
Resolution	167
Nytårsfest	181

Sachsenhausen-fangerne

i Vesttyskland	9
----------------------	---

FORFATTERLISTE:

Barfod, Jørgen H.	120
Beermann, Erik W.	85
Dahl, Aage	191, 195
Eigenbroth, Niels A.	27, 39, 65
Feldvoss, Johs.	11, 75
Fosmæk, Johs., 3, 13, 23, 29, 43, 63, 83, 111, 123, 133, 140, 143, 145, 149, 159, 175	
Grün, Kurt	79
Hansen, H. C. Steen	51, 151
Holst, Olav	31
Høgh, P. J.	199
Jensen, Jakob	99, 107
Jensen, Aage	151
Jønch-Clausen, Rut	11
Kleberg, Johs. A.	193
Køster, N. O.	109, 155, 181
Larsen, Julsgaard	29, 51, 195
Lorenzen, Grete	175, 181
Magle, Hans	161
Mortensen, Vagn Erik	79
Olsen, Frederik	159
Pedersen, Børge Emil	29
Petersen, Kai W.	170, 190

Prytz, R., 13, 39, 79, 91, 100, 102, 125, 149	181
Rambusch, H.	13
Rasmussen, Johs.	129, 177
Roussell, Aage	65
Rønlev, Børge	49

FORSIDER:

Auschwitz-Birkenau. Danskere på be- søg	101
4. maj lys i vinduerne	61
Flygtninge-relief af Harald Isenstein	142
Frøsløvlejren med tårnet	41
Hørbylunde-Korset for Kaj Munk ...	1
Jul derhjemme	189
Mindstensafsløring i Frøslev	169
Rorupstenen 9. august	121
Ryvungen — 4. maj	81
Sønderbroskolen i Ålborg. Eget fri- hedsmuseum	22

FRIHEDSKOLLEGERNE:

Esbjerg	13
Tønder. Nyt kollegium indviet	119
Åbenrå. Vennekredsen nu større	120

FRIHEDSMUSEER:

Cyraniewicz, Josef, på besøg	113
Frihedsmuseum i Hanstholm	20
Gave, værdifuld	107
Studiesamling i Ålborg	39

**KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND:**

Bestyrelsesmøde på Kegnæs, i Nordborg	79, 111
i København	157, 175
Feriehjemmet på Kegnæs	22, 82
Hilsen fra Kegnæs	151

LEJRENE:

Auschwitz: Dansk udstilling	33
Åbningen af den danske udstilling	33, 65, 99, 107

Dachau:

Højtidelighed med afsløring af mo- nument	122, 151
--	----------

Frøslev-lejren:

Afsløring af mindsten	131, 149
Lejrens fremtid	19
Indsamling	113, 153
Ny funktion	42
1.246 deporteredes	171
Frøslev i TV	179

Ladelund:

Sidste barak forsvinder	19
Lejrenes eftervirkninger	65

En glædelig jul og et godt nytår ønskes alle vore medlemmer og venner.

LANDSFORENINGEN AF KZ-FANGER
FRA NEUENGAMME

LÜBKE:

Lübke i søgelyset	60
Underskrift fra Hitlertiden?	39

MINDEORD:

Bauer, Fritz — statsadvokat i Hessen	167
Fosmark, Hans	29
Lienau, Heinrich	187
Pedersen, Børge Emil	49, 51
Schoch, Aage	179
Vangsted, Niels Erik, hædret	140

MÆRKEDAGE:

Barfod, Jørgen H., 50 år	29
Dyre, Mogens, 50 år	87
Hansen, Johanne — jubilæum	13
Holt, Paul — afgang som rektor	142
Johansen, P. A. — 75 år	159
Larsen, Fl. B. — 60 år	159
Larsen, Rudolf — 70 år	187
Länkhölm, Kai — 70 år	100
Seehusen, Svann — 50 år	100

PROCESSER:

Asbach, Hans-Adolf. Forundersøgelser	119
Betjente (Nazi) livsvarigt fængsel for mord af jøder	80
For dumme til straf	100
Fængsel, livsvarigt, for mord på jøder	80
Intelligens, manglende, hjælper	80
Jødemordsproces. W. Best som vidne	147
Kiesinger som vidne	82
Mulka, Robert, atter på fri fod	80
Rademacher, Franz, dømt og løsladt ..	119
Reinefarth, Heinz	20
Schmidt-Schütte, Friedrich, skjult i 16 år	100
I forhør	113

REJSER:

Polen, fællesrejse til	51
------------------------------	----

RYVANGEN:

4. maj	87
Parkering tilladt	65

STIPENDIER:

Solhøgda — ferie i Norge	60
Stipendier til studier i Norge	39, 75
Stipendier til studier i Sverige	195

AF DAGENS POST:

Hilsen fra Østrig	181
Lov nr. 475 justeres endnu en gang? ..	79
Varde, brev fra	122

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S
ARBEJDE**
H. R. C. - Ebeltoft

Gælder det moderne
butiksinventar og
vinduesudstyr, ring:
(01) 97 55 11
HINDSGAUL A/S
Måløv

THEODOR KRÜGER'S EFTF. A/S
Skolegade 12 E
Valby

O. G. CLAUSEN
Stubberupholm
Faarevejle

AXEL LE DOUS
Algade 14
Korsør

**DANSK ANDELS
KULFORRETNING**
Raadhuspladsen 3
Aarhus

K. H. ANDERSEN
Malermester
Sct. Poulsgade 23 - Aarhus

**A/S VESTFYNS
ELFORSYNING**
Østergade 38 - Assens

JOHN HINTZE'S ENKE
Skibshandel
Toldbodgade 3 - Rønne

HASLEV SEMINARIUM
Haslev

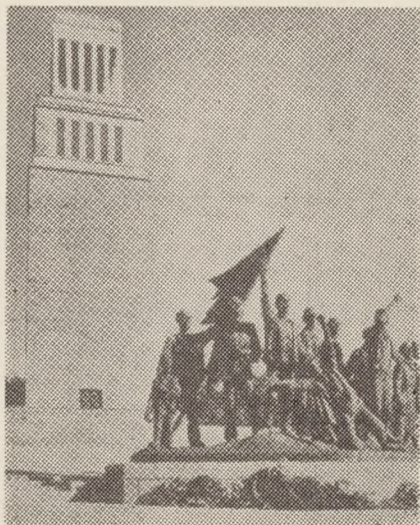
OMME & RASMUSSEN
Murermestre
Grønnegade 7 - Herning

**BRDR. NIPPER'S
SKIBSBYGGERI &
MASKINFABRIK**
Havnen, Skagen

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND'S
ARBEJDE!**
E. Z. AA.

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
V. H. - København

FREDE BUUR-ANDERSEN
Tømremester
Th. Nielsensgade 25, Herning

Besøg mindestederne for fascismens ofre i Buchenwald, Sachsenhausen og Ravensbrück.
Kombiner Deres rejse med et ferieophold i den Tyske Demokratiske Republik.
Nærmere oplysninger hos Deres rejsebureau eller hos DDR's Trafikrepræsentation i Danmark
Vesterbrogade 84 - København V. - Tlf. (01) 31 22 21

S. B. LANGHOLT

ERNST ANDERSEN
Bredgade 41
Aarup
Fyn

**STØT KAMMERATERNES
HJÆLPEFOND!**
S. A. M. - Odense